

1. РАДИОНИЦА: „КО ЈЕ ОТКРИО ЦИГАРЕТЕ И КАКО ДА ИХ ЈА НЕ ОТКРИЈЕМ?„

ВРЕМЕ: 45 минута

МАТЕРИЈАЛ: пано 1

Циљ: Упознавање деце са пореклом зависности од пушења и раширеношћу појаве зависности од пушења у свету.

Начин извођења:

ВРЕМЕ/ДУЖИ НА ТРАЈАЊА СЕГМЕНТА	НАЗИВ СЕГМЕНТА	КЉУЧНЕ ТАЧКЕ УЧЕЊА	МЕТОДЕ	АУДИО – ВИЗУЕЛНА СРЕДСТВА	ПОТРЕБНА СРЕДСТВА
35 минута 5'	„Ко је открио цигарете и како да их ја не откријем?“	Упознавање деце са пореклом дуванских производа.	Водитељ прочита причу о открићу дувана. Напомене се да у прошлости није било тако много жена пушача;	Пано 1: „Ко је открио цигарете и како да их ја не откријем?“ - слика са једрењаком и текст поред слике	- сто за постављање паноа
15'		Искусствено повезивање негативног појма „запаљене цигарете“ са неповољним исходима у игри.	Одабере се група деце која ће играти игру; свима се прочита правило игре; сваки учесник добије куглицу од пластелина друге боје; остали навијају;	Пано 1: „Ко је открио цигарете и како да их ја не откријем?“ - слика игре: „Опасно путовање“	- пластелин - коцкице за игру
15'		Искусствено повезивање негативног појма са неповољним исходом, а позитивних појмова са позитивним исходима у игри.	Деца заједнички покушавају да пронађу најкраћи пут кроз лавиринт избегавајући знаке који пуше цигарету а крећући се према знацима воћа.	Пано 1: „Ко је открио цигарете и како да их ја не откријем?“ - слика игре „Лавиринт“	- пластелин - коцкице за игру
10 минута	„Колико људи у свету пуши?“	Упознавање деце са чињеницом да у свету постоји велики број пушача, али да је увек већи број људи који не пуше.	Водитељ пита децу ко познаје неког пушача у својој околини. Свако дете се присети броја пушача које познаје и за сваку особу направи једну куглицу пластелина, прилази табли на којој је претходно нацртана земљина кугла и лепи куглицу пластелина на страну где је означен знак упаљене цигарете. Скренути пажњу уколико постоји неко ко не зна ни једног пушача. Затим деца размисле колико непушача познају и за сваког направе једну куглицу од пластелина, коју ће потом залепити на другу страну земљине кугле са исцртаним знаком забране пушења. Указати на далеко већи број непушача.	Табла или папир са нацртаном земљином куглом на којој је половина означена знаком упаљене цигарете а половина знаком забрањеног пушења.	- пластелин

2. РАДИОНИЦА: „ШТА САДРЖИ ЦИГАРЕТА И ШТЕТНОСТИ ПУШЕЊА?“

ВРЕМЕ: 45 минута

МАТЕРИЈАЛ: пано 2

Циљ: Едукација деце о штетним састојцима цигарета и искуствено повезивање појма пушења са непожељним последицама.

Начин извођења:

ВРЕМЕ/ДУЖИНА ТРАЈАЊА СЕГМЕНТА	НАЗИВ СЕГМЕНТА	КЉУЧНЕ ТАЧКЕ УЧЕЊА	МЕТОДЕ	АУДИО – ВИЗУЕЛНА СРЕДСТВА	ПОТРЕБНА СРЕДСТВА
15 минута	„Шта садржи цигарета?“	Упознавање деце са чињеницом да цигарете садрже многе опасне састојке, од којих су неки и њима познати отрови.	Водитељ показује деци кутију са 100 шарених папирића. Објашњава да само једна цигарета садржи више отрова/штетности него што можемо наћи папирића у 10 таквих кутија, неки од тих отрова служе за покретање ракета, чишћење итд. До сада откривено преко 4000 штетних састојака	Пано 2: „Шта садржи цигарета и последице пушења?“	- место за постављање паноа - кутија са 100 шарених папирића
20 минута	„Леп изглед не воли цигарету“	Упознавање деце са њима најразумљивијим последицама пушења по изглед и физичке способности.	Водитељ одабере 6 деце који ће пронаћи путеве кроз мали лавиринт за 6 животиња (пратећи поља на којима је нацртана иста животиња), а када свако дете пронађе пут, водитељ прочита шта поручује животиња.	Пано 2: „Шта садржи цигарета и последице пушења?“	- место за постављање паноа
10 минута	„Здравље не воли цигарету“	Упознавање деце са њима најразумљивијим последицама пушења по здравље	Водитељ пита децу шта виде на силуети човека, укаже им да се катран из цигарете таложи у плућима а штетни састојци из цигарета отежавају рад срца, оно се напреже и теже куца. Указује на сиву и жуту обојеност зуба код пушача и губитак чула укуса за храну?	Пано 2: „Шта садржи цигарета и последице пушења?“	- место за постављање паноа

3. РАДИОНИЦА: „КАКО РЕЋИ ДА НАМ СМЕТА ДУВАНСКИ ДИМ?“

ВРЕМЕ: 45 минута

МАТЕРИЈАЛ: пано 3

Циљ: Едукација деце о најважнијим последицама удисања дуванског дима у животној средини, знацима упозорења и последицама.

Начин извођења:

ВРЕМЕ/ДУЖИНА ТРАЈАЊА СЕГМЕНТА	НАЗИВ СЕГМЕНТА	КЉУЧНЕ ТАЧКЕ УЧЕЊА	МЕТОДЕ	АУДИО – ВИЗУЕЛ-НА СРЕДСТВА	ПОТРЕБНА СРЕДСТВА
15 минута	„Шта је пасивно пушење?“	Упознавање деце са чињеницом да је изузетно штетно удисати дувански дим у простору где неко пуши, а нарочито за децу.	Водитељ наводи да је удисање дуванског дима изузетно штетно, као и боравак у просторији где неко пуши, чак и ако се просторија проветрава и чак и ако се у њој не види нити осећа смрад дима; то је због тога што највећи део дима нема боју ни мирис; подстиче децу да реше лавиринт са бубамаром; истакне да је боравак у просторијама где се пуши најштетнији за децу;	Пано 3: „Како рећи да нам смета дувански дим?“	- место за постављање паноа
10 минута	„Како рећи да нам смета дувански дим?“	Упознавање деце са начином на који се у многим кућама штите од дуванског дима и шта говоре људима који желе да у њиховим кућама запале цигарету.	Водитељ истиче да у кућама где је у макар једној просторији дозвољено пушење постоји опасност по здравље укућана. Многи људи умеју да објасне посетиоцима пушачима да се у њиховој кући не пуши. Водитељ чита примере са паноа. Напомене се да у појединим кућама уколико неки чланови пуше, одлазе да то раде на терасу, у двориште. Питати децу, уколико желе, да испричају шта се том приликом ради у њиховим кућама.	Пано 3: „Како рећи да нам смета дувански дим?“ -	- место за постављање паноа
10 минута	„Како нас упозоравају да дувански дим штети и друга важна упозорења?“	Упознавање деце са упозорењима којима се указује на штетност дуванског дима.	Водитељ пита децу да ли су видели неке од слика/налепница којима се упозорава на ограничења у вези са пушењем. Указује на налепницу којом се означава простор где не сме да се пуши. Уколико постоји могућност, деци се показују исцкани упозорења са паклица цигарета (без приказивања целе паклице) и објашњава им се да ова упозорења опомињу пушаче колико је пушење штетно за њихово здравље и здравље људи који удишу дувански дим који они створе пушењем цигарета;	Пано 3: „Како рећи да нам смета дувански дим?“ – делови паноа са знацима	- 10-20 исцканих писаних упозорења о штетности пушења и пасивног пушења са паклица цигарета

10 минута	„Пожари и цигарете“	Упознавање деце са чињеницом да постоји већи ризик од пожара у околини и у кућама људи који рукују цигаретама и упаљачима.	Водитељ прочита текст у „облачћима“ који изговарају човек, дете и „ватра“. Пита децу у којим све приликама се пале шибице или упаљачи у кући (нпр. када треба упалити свеће, заложити ватру на шпорету или у пећи на гас или дрва, запалити цигарету итд.). Затим се од деце тражи да размисле - уколико у кући постоји 1 пушач који пуши 10 цигарета, колико он пута мора да запали шибицу или користи упаљач у току дана? Шта се дешава уколико има више пушача и да ли су шибице и упаљачи тада више или мање на дохват руке него у кућама у којима нема пушача? Питати децу да ли су чули за шумске пожаре, нарочито лети и како може настати пожар у шуми (нпр. од неугашених опушака, неугашене ватре/жара, намерно итд.) или у кући (нпр. заборављањем искључивања шпорета, пегле, пећи, од неугашених опушака, неисправне струје итд.). Питати децу колико треба времена да нарасте 1 дрво и где људи живе када изгори стан или кућа.	Пано 3: „Како рећи да нам смета дувански дим?“ – слика са текстом „Где има ватре чешћи су и пожари“	- место за постављање паноа
-----------	---------------------	--	---	--	-----------------------------

4. РАДИОНИЦА: „ГДЕ СЕ СВЕ ОКО НАС НАЛАЗЕ ИЗАЗОВИ?“

ВРЕМЕ: 45 минута

МАТЕРИЈАЛ: пано 4

Циљ: Едукација деце о социјалним приликама у којима се најчешће јављају изазови за првим пробањем цигарете, мотивација за учење вештине одупирања социјалном притиску;

Начин извођења:

ВРЕМЕ/ДУЖИНА ТРАЈАЊА СЕКМЕНТА	НАЗИВ СЕКМЕНТА	КЉУЧНЕ ТАЧКЕ УЧЕЊА	МЕТОДЕ	АУДИО – ВИЗУЕЛНА СРЕДСТВА	ПОТРЕБНА СРЕДСТВА
45 минута	„Где се све око нас налазе изазови?“	Упознавање деце са различитим местима и приликама у којима им се могу понудити цигарете.	Водитељ прочита упутство за игру, позове или одреди децу која би учествовала и објашњава карактеристичне тачке у путањи игре које симболизују места и прилике у којима се деци може нудити цигарета: 1. тачка (у дворишту школе се може десити да нека деца кришом пуше и подстичу друге); 2. тачка (на улици се могу видети људи који ходају или чекају са запаљеним цигаретама); 3. тачка (у продавници, у близини касе, налазе се полице са цигаретама; постоје продавнице које држе цигарете тако да се не виде и то је много боље); 4. тачка (на телевизији, у неким емисијама, филмовима или снимцима се виде људи који пуше, пале цигарету или купују дуванске производе; у неким земљама је забрањено приказивати да људи пуше а у нашој земљи су забрањене само рекламе цигарета); 5. тачка (у парку, на игралиштима понеки људи пуше док чувају децу или случајно пролазе; понеко баца опушке у траву, на терен игралишта и стазу; питати децу да ли је то лепо и зашто није и зашто може бити штетно); 6. тачка (група вршњака у неким приликама може да представља изазов); 7. тачка (неко у кући ко пуши може бити изазов, јер деца воле да имитирају старије)	Пано 4: „Где се све око нас налазе изазови?“	- место за постављање паноа - разнобојне лоптице од пластелина (за сваког играча по једна)

5. РАДИОНИЦА: „ШТА СВЕ МОЖЕ ДА СЕ РАДИ УМЕСТО ПУШЕЊА И КАКО РЕЋИ ‘НЕ’ ПОНУЂЕНОЈ ЦИГАРЕТИ?“

ВРЕМЕ: 45 минута

МАТЕРИЈАЛ: пано 5

Циљ: Мотивисање на здраве животне изборе путем разматрања предности избора да се остане непушач, указивањем на различите краткорочне и дугорочне добити. Едукација деце о најважнијим последицама узгајања дувана, производње и употребе цигарета по животну средину.

Начин извођења:

ВРЕМЕ/ДУЖИНА ТРАЈАЊА СЕГМЕНТА	НАЗИВ СЕГМЕНТА	КЉУЧНЕ ТАЧКЕ УЧЕЊА	МЕТОДЕ	АУДИО – ВИЗУЕЛНА СРЕДСТВА	ПОТРЕБНА СРЕДСТВА
10 минута	„Играмо се и рачунамо...“	Указивање на материјалне губитке због употребе цигарета и учвршћивање негативног става према пробању.	Водитељ, користећи горњу половину паноа, пита децу да замисле шта све пушач који сваки дан купује једну кутију цигарета може да купи уместо цигарета. Пита децу да ли знају колико је то укупно новца између два рођендана (у току године). Објашњава им да људи често у шали кажу да пушачи спаљују свој новац.	Пано 5: „Шта све може да се ради уместо пушења и како рећи не понуђеној цигарети?“	- место за постављање паноа
15 минута	„Како друштво подстиче на пробање цигарете?“	Упознавање деце са неким начинима на којима могу бити подстакнути на узимање прве цигарете и учење једноставних начина за одбијање.	Водитељ објашњава дијалог између парова нацртаних на десној страни паноа (два дечака и једна девојчица који нуде цигарету својим другарима) и да је важно да знају како да одбију понуђену цигарету још пре него што им се то деси. Постоје начини да се то увежба. Одглуме неколико улога у паровима.	Пано 5: „Шта све може да се ради уместо пушења и како рећи не понуђеној цигарети?“	- место за постављање паноа
10 минута	„Који су разлози за и против пробања цигарете? Зашто нека деца не знају да одбију понуђену цигарету?“	Преиспитивање разлога ‘за’ и ‘против’ пробања цигарете и услова у којима неко не буде спреман да одбије понуђену цигарету..	Водитељ пита децу да ли знају неки разлог због чега деца пожелеле да пробају цигарету. Уколико неко одговори, деца се упитају како би могло да се одговори на тај разлог. Водитељ пита децу да ли могу да замисле како се то деси да нека деца не знају како да одбију цигарету коју им неко понуди.	Пано 5: „Шта све може да се ради уместо пушења и како рећи не понуђеној цигарети?“	- место за постављање паноа

<p>10 минута</p>	<p>„Како узгајање дувана утиче на животну средину?“</p>	<p>Упознавање деце са последицама узгајања биљке дувана по животну околинину (земљиште, воду и ваздух).</p>	<p>Водитељ, показујући слике на панону, чита и објашњава које су последице потрошње цигарета и пушења по животну околинину. Подстиче се дискусија питањима „да ли су видели где људи бацају опушке“. Може се демонстрирати загађење воде са претходно одстајалим опушцима у стакленој посуди.</p>	<p>Пано 5: „Шта све може да се ради уместо пушења и како рећи не понуђеној цигарети?“</p>	<p>- место за постављање панона</p>
-------------------------	---	---	---	---	-------------------------------------